

Frivillighet, likeverd og meningsfylt arbeid:

Fontenehuset i Oslo

Midt i byen ligger en oase med navnet «Fontenehuset i Oslo». Her flyter varme, kreativitet og arbeidslyst i en jevn strøm.

Fontenehuset i Oslo holder til i en bygård fra slutten av 1800-tallet i Holbergs gate i Oslo.

AV ELSE MERETE THYNESS

Fontenehuset i Oslo er et klubbhus for mennesker som har psykiske helseproblemer. Som i alle klubber kalles deltakerne medlemmer. Her lages det mat, det føres regnskap, det blir skrevet i internavisen, det spikres og det hamres - alt som er nødvendig for driften av klubben. Fontenehuset tilbyr både sosialt fellesskap og en meningsfull arbeidsdag – både i og utenfor huset.

Organisert i enheter

Jeg ankommer en sommerdag i midten av juni. I resepsjonen treffer jeg Torhild Stimo, som er ansatt som ergoterapeut, og Tom, som er medlem. Først får jeg en omvisning i huset, deretter setter vi oss ned for en samtale.

Torhild har jobbet på Fontenehuset siden februar 2002.

– Vi har en grunnleggende tro på at meningsfullt arbeid i seg selv har positive effekter for alle mennesker, og at arbeid kan bevisstgjøre medlemmene om sine talenter og ferdigheter.

Derfor er hverdagen på klubbhuset arbeidsorientert, sier hun.

Tom har vært medlem av klubben siden 2003. Akkurat nå er han fulltidsbruker av huset, men snart skal han ut i praksis som legesekretær.

– Etter det venter videre studier, forteller han.

– Fontenehuset i Oslo er organisert i flere enheter. Fortell litt om den interne organiseringen?

– Vi har fire enheter med hver sine arbeidsområder: Kontor/resepsjon, Kafé/kjøkken, Arbeid og Drift. Disse enhetene utgjør et bredt spekter av arbeidsoppgaver – fra enkle oppgaver til mer krevende med større ansvar. I tillegg er alle arbeidsoppgavene en naturlig følge av driften, sånn at alt vi gjør er meningsfylt, sier Torhild. Hun fortsetter:

– Medlemmer og ansatte knytter seg til en enhet som sin hovedbase. Denne gjengen arbeider sammen om drift og utvikling av det arbeidet som foregår på hver enhet. Her kan med-

lemmer også få hjelp og støtte av andre medlemmer og ansatte i forhold til offentlige tjenester, utilfredsstillende situasjon og så videre – alt etter hva medlemmet har behov for.

Tom supplerer henne raskt:

– Jeg fant fort ut at jeg ville være med å lage internavisen Spiren. Det arbeidet ligger under kontor- og resepsjonsenheten. Jeg trives godt med å jobbe med informasjon og kommunikasjon.

Han forteller at arbeidet ved Fontenehuset er tilpasset slik at alle medlemmene skal kunne finne noe som er interessant for nettopp dem. Samtidig understreker han at arbeidet blir tilpasset den enkeltes dagsform.

– Hvis et medlem føler at han eller hun har påtatt seg for mye, så er det lov å si fra. Det som betyr noe, er at man bidrar med noe, ikke hvor mye man bidrar.

Velorganiserte dager

Dagene på Fontenehuset i Oslo er

Torhild og Tom i resepsjonen på Fontenehuset i Oslo. Klubbhuset er en partipolitisk og religiøs uavhengig stiftelse. – En av våre viktigste målsettinger er at medlemmene skal ta styring over eget liv, forteller de.

velorganiserte og starter med frokost for de som ønsker det, klokka 08.30. Deretter er det et lite felles morgenmøte før det klokka 09.00 er arbeidsmøte på de forskjellige enhetene. Mellom 12.00 og 13.00 er det lunsj, og deretter følger ett nytt arbeidsmøte.

– Mange av medlemmene velger å jobbe enten på formiddagen eller ettermiddagen, forklarer Tom.

Hver enhet har en diger tavle på veggen hvor alle arbeidsoppgavene står oppført, enten de er daglige, ukentlige eller månedlige. Her er det også rom for å sette opp private oppgaver.

– Det kan handle om alt fra å skrive en jobbsøknad til å betale regninger. Det er frivillig å si hva det er, men det er også en sjanse til å få hjelp, sier Torhild.

Fontenehuset har en reachout-ordning som er tilpasset det enkelte medlems behov for oppfølging.

– Alle som ønsker det, har et kon-

taktark som sier noe om intensjon om deltagelse og oppfølging. Noen ønsker å få en melding hver morgen, andre vil bli kontaktet dersom de uteblir over en periode, sier Torhild

– Som regel er det medlemmene selv som ivaretar hverandre på denne måten. Det er en del av arbeidsoppgavene våre, utdyper Tom, og forteller at ordningen også virker forebyggende mot isolering og depresjon.

Aktivt for arbeid

På Fontenehuset i Oslo er de opptatt av arbeid på mange plan. Ett av dem er at huset drives som et arbeidskollektiv hvor alle deltar. Men på Arbeidsenheten jobbes det meget aktivt med arbeid utenfor huset. Her er det tilbud om både Overgangsarbeid og andre støtteordninger fra NAV Arbeid. I tillegg får medlemmene hjelp til å skaffe egen jobb.

– Kan dere fortelle litt mer om hva Overgangsarbeid går ut på?

– Overgangsarbeid er en lønnet

deltidsstilling hos en vanlig arbeidsgiver. Fontenehuset i Oslo har avtaler med forskjellige arbeidsgivere om å disponere en stilling opptil 50 prosent. Vi rekrutterer og driver opplæring. Et medlem har jobben i seks til ni måneder før det er neste medlem sin tur. Per i dag har vi seks slike stillinger, men vi trenger flere, forklarer Torhild.

Og, fortsetter Tom: – Hvis et medlem har en dårlig dag eller en dårlig periode, stiller Fontenehuset i Oslo med vikar. Så arbeidsgiveren har en garanti for at det alltid er et menneske i jobben. Dette fungerer veldig bra. Vi har eksempler på folk som har vært uføretrygdede, men som har kommet seg ut i arbeidslivet igjen takket være Overgangsarbeid

– Dere har også et godt samarbeid med NAV?

– Ja, vi har tre tilretteleggere som jobber med Arbeid med bistand, som er et NAV-tiltak, forteller Torhild.

Fontenehuset i Oslo fungerer også

Det er fem ergoterapeuter ansatt på Fontenehuset i Oslo. På bildet ser vi tre av dem. Fra venstre: Ingrid Li, Linda Bakås Råmunddal og Torhild Stimo.

som støtte for de medlemmene som er klare til å søke egne jobber direkte uten å gå via Overgangsarbeid eller andre støtteordninger.

– Vi kan hjelpe til med å lete etter jobber, skrive søknader og CV, forbedring til jobbintervjuer, og vi kan være referanse. Etter at medlemmet har fått seg jobb, kan støtten for eksempel bestå i å opprettholde kontakten med medlemmet. Fontenehuset tilbyr også støtte til arbeidsgivere som i begynnelsen kan være usikre på om de vil ansette medlemmet i en vanlig stilling, forteller Torhild.

Internasjonal modell

I Norge er det mange Fontenehus, blant annet i Oslo, Stavanger, Hønefoss, Bergen, Tromsø, Kongsberg og Drammen.

Men det hele begynte i New York for rundt 60 år siden. Mange pasienter ved psykiatriske sykehus i New York befant seg i et vakuum da de ble utskrevet etter lange opphold på institusjon. Negative holdninger til psykisk sykdom gjorde at mange verken fikk bolig eller jobb. I 1948 gikk flere utskrevne pasienter sammen og startet Fountain House som ble det første klubbhuset i verden, og som er opprinnelsen til dagens klubbhusmodell. I dag finnes cirka 350 klubbhus fordelt

på 29 land. Fontenehusene er organisert i paraplyorganisasjonen International Center for Clubhouse Development. Den sikrer at organisasjonens medlemshus driver etter Fountain House-modellens retningslinjer.

– Retningslinjene er på en måte grunnloven vår, sier Tom.

– Har dere kontakt med de andre Fontenehusene ute i verden?

– Ja, hvert år er det enten verdenskonferanse eller europakonferanse. Det reiser både ansatte og medlemmer, sier Torhild.

– Ja, og så kan vi dra til opplæring hos hverandre. Og det finnes ti hus i verden som fungerer som treningsbase. Der kan vi snappe opp nye ting for å forbedre oss, fortsetter Tom.

Sosialt fellesskap

Mange mennesker med psykiske helsetilstander opplever at de blir isolert fra omverdenen på grunn av sykdommen. Fontenehuset i Oslo er et møtested hvor det er mulig å jobbe sammen og knytte kontakter i en trivelig og givende atmosfære.

– Hva er visjonen for Fontenehuset i Oslo?

– Vårt mål er at medlemmene skal ta kontroll over eget liv ved å gjenvinne selvrespekt og mening i livet.

Og at mennesker som sliter psykisk, skal ha de samme mulighetene til å delta i samfunnet som alle oss andre, sier Torhild.

– Ja, vi ønsker oss de samme rettighetene som andre mennesker, uten å føle oss stempelt, fortsetter Tom.

– Det står på nettsiden deres at dere jobber aktivt med å bygge ned fordommer mot psykisk sykdom. Hvordan gjør dere det?

– Åpenhet er et stikkord. Vi må tørre å fortelle hvordan vi har det, både til hverandre og til omverdenen, sier Tom.

– Vi var for eksempel aktivt med under TV-aksjonen i 2004. Og nå er vi i ferd med å gi ut en bok, supplerer Torhild.

Fontenehuset i Oslo driver også mye informasjonsarbeid rettet mot politikere, de store institusjonene, distriktspyskiatriske sentra og utdanningene.

– Vi både reiser ut og inviterer folk hit, forteller de.

Men også det arbeidet de gjør for eksempel i forhold til Overgangsarbeid, er med på bygge ned barrierene.

– Vi har truffet mange arbeidsgivere som har vært redde for hva Overgangsarbeid ville bety. Stortinget er et fantastisk eksempel på det. De hadde mye redsel, så vi brukte lang tid på å komme innenfor. Nå har vi fire Overgangsarbeid her, og i tillegg har flere fått fast jobb på andre steder på Stortinget etter å ha gjennomført perioden.

Stolte og glade

Det er ingen tvil om at de begge er stolte av det flotte klubbhuset de er en del av.

– Her er vi alle likeverdige partnere. For mange av våre medlemmer er følelsen av fellesskap og tilhørighet viktigere enn både jobb og studier.

De understreker likevel at betydningen av arbeid ikke må undervurderes i en rehabiliteringsprosess.

– Et av klubbhusets viktigste mål er å styrke medlemmenes muligheter til å oppnå en likeverdig tilværelse i samfunnet. Vi har en grunnleggende tro på at arbeid bidrar til mening i livet. □

I tredje etasje ligger kjøkkenet. Her lager de blant annet varm lunsj.

Kantinen ligger også i tredje etasje. Den er et viktig samlingspunkt.

Driftsenheten jobber med IKT-arbeid og vedlikehold og oppussing av huset.

På arbeidsenheten jobber de med å hjelpe folk ut i arbeid.

I første etasje ligger kontor- og resepsjonsenheten.